

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС
освітнього компонента
«Європейське транскордонне співробітництво»

Підготовки бакалавра
галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
Освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Силабус освітнього компонента «Європейське транскордонне співробітництво» підготовки бакалавра, галузі знань 29 міжнародні відносини, спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини».

Розробник: Коцан Наталія Несторівна, професор-завідувач кафедри, доктор географічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:
кандидат політичних наук, доцент кафедри
міжнародних відносин і регіональних студій

доц. Вознюк Є.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій

протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

проф. Н. Н. Коцан

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини» 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» ОПП «Міжнародні відносини»	Нормативний
		Рік навчання – 4
		Семестр – 7
		Лекції – 28 год.
Кількість годин/кредитів – 120/4	Бакалавр	Практичні (семінарські) – 32 год.
		Самостійна робота – 52 год.
		Консультації – 8 год.
ІНДЗ – немає		Форма контролю – екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП Коцан Наталія Несторівна

Науковий ступінь **доктор географічних наук**

Вчене звання **професор**

Посада **професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і регіональних студій**

Контактна інформація kotsan.natalia@vnu.edu.ua

Дні занять <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

АНОТАЦІЯ КУРСУ	Європейське транскордонне співробітництво є синтетичною науковою і освітнім компонентом (ОК), який комплексно вивчає транскордонне співробітництво в країнах Європи, формує основні знання про теоретичні основи прикордонного і транскордонного співробітництва, його основні форми. На відміну від інших наук і ОК, європейське транскордонне співробітництво формує конкретні знання про особливості транскордонного співробітництва, його основні напрями, принципи і форми, особливості функціонування єврорегіонів як найвищої форми транскордонного співробітництва в різних регіонах Європи.
ПРЕРЕКВІЗИТИ	Міжнародні економічні відносини і світова політика, Міжнародні відносини і світова політика, Аналіз та прогнозування зовнішньої політики країн та регіонів
ПОСТРЕКВІЗИТИ	Зовнішня політика країн та регіонів, Політичні аспекти та сучасні тенденції міжнародних відносин
МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	Метою курсу є ознайомлення з процесами ТКС, його учасниками, передумовами і чинниками ТКС співпраці, основними організаційними формами та ефектами і наслідками ТКС у Європі. Завданнями курсу є: вивчити теоретичні основи транскордонного співробітництва; ознайомитись з принципами правові фактори і

	соціально-економічні передумови розвитку транскордонного; сформувані уявлення про євро регіони як найвища організаційна форма транскордонного співробітництва; ознайомитись з розвитком транскордонного співробітництва в країнах Західної Європи, особливостями розвитку транскордонного співробітництва в країнах Центрально-Східної Європи, розвитком транскордонного співробітництва в прикордонних регіонах України.
--	---

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(відповідно до «Стандарту вищої освіти України для бакалаврів»

[https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/291-](https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/291-Mizhn.vidn.susp-kom.ta.rehion.studiyi-bakalavr.21.01.22.pdf)

[Mizhn.vidn.susp-kom.ta.rehion.studiyi-bakalavr.21.01.22.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/291-Mizhn.vidn.susp-kom.ta.rehion.studiyi-bakalavr.21.01.22.pdf))

Компетентності	Інтегральна	Загальні	Фахові
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.		ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
		ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.
		ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.	СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті та місце в них України.
		ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.
		ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих завдань і проблем.

		ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.
--	--	---	---

Програмні результати	код критерію	Опис
	РН 3	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.
	РН 6	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.
	РН 9	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.
	РН 13	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/Бали
	Усього	У тому числі				
		Лек.	Сем.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи транскордонного співробітництва						
Тема 1. Теоретичні основи транскордонного співробітництва	11	4	4	1	2	ДБ, ДС 5
Тема 2. Прикордонні і транскордонні регіони як основні учасники транскордонного співробітництва	11	4	4	1	2	ДБ, ДС 5
Тема 3. Правові фактори і соціально-економічні передумови розвитку транскордонного співробітництва	13	4	4	1	4	ДБ, ДС 5

Тема 4. Основні принципи, структури, форми і моделі транскордонного співробітництва	13	4	4	1	4	ДБ, ДС, РЗ/К 5
Разом за змістовим модулем 1	48	16	16	4	12	20
Модульна контрольна						30
Змістовий модуль 2. Розвиток транскордонного співробітництва в Європі						
Тема 5. Єврорегіони як найвища організаційна форма транскордонного співробітництва	19	4	4	1	10	ДБ, ДС, РЗ/К, Р 5
Тема 6. Розвиток транскордонного співробітництва в країнах Західної Європи	19	4	4	1	10	ДБ, ДС, РЗ/К, Р 5
Тема 7. Особливості розвитку транскордонного співробітництва в країнах Центрально-Східної Європи	17	2	4	1	10	ДБ, ДС, РЗ/К, Р 5
Тема 8. Розвиток транскордонного співробітництва в прикордонних регіонах України	17	2	4	1	10	ДБ, ДС, РЗ/К, Р 5
Разом за змістовим модулем 2	72	12	16	4	40	20
Модульна контрольна						30
Разом годин за курс	120	28	32	8	52	100

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Завдання №1: Вивчити теоретичних основ транскордонного співробітництва. Скласти короткий тлумачний словник термінів, які трапляються в курсі (за темами цієї програми)	2
2	Завдання №2: Скласти короткий конспект на тему: «Прикордонні і транскордонні регіони як основні учасники транскордонного співробітництва»	2
3	Завдання №3: Визначити чинники розвитку і правові засади транскордонного співробітництва	4
4	Завдання №4: Виокремити й проаналізувати основні принципи, структури та форми європейського транскордонного співробітництва	4
5	Завдання №5: Аналіз особливостей формування і функціонування окремих єврорегіонів, створених у прикордонні різних країн Європи	10

6	Завдання №6: Опрацювання періодичних джерел та інформаційної бази Інтернету для вивчення стану розвитку транскордонного співробітництва в Європі та основних напрямів співпраці в рамках єврозон	10
7	Завдання №7: Підготувати характеристику одного з єврорегіонів, створених на прикордонних територіях країн Центрально-Східної Європи за таким планом: 1. Назва єврорегіону. 2. Дата створення. 3. Площа території. 4. Чисельність населення. 5. Склад єврорегіону. 6. Організаційна структура. 7. Основні напрями співпраці. 8. Основні проекти і програми, реалізовані за останні 10 років. 9. Обсяги фінансування, отриманих за різними програмами та ініціативами ЄС. 10. Основні проблеми функціонування. 11. Перспективи функціонування	10
8	Завдання №8: Підготувати характеристику одного з єврорегіонів, створених на прикордонних територіях України (за планом (див. завд. №7)	10
	РАЗОМ:	52

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюється за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань та екзаменів (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушеннями принципу академічної доброчесності.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання тем семінарських занять або тестів для поточного контролю відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Складання і перекладання іспиту з курсу регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://tinyurl.com/4bddenum>)

Модуль 1 (поточний контроль) включає: виступи здобувачів на семінарських заняттях та виконання практичних завдань. За теми 1- 11 – по 4 балів. Максимальна сума балів за модуль № 1 і модуль № 2 поточного контролю становить 40 балів.

Після засвоєння змістового модуля № 1 (теми № 1-6) і змістового модуля № 2 (теми № 7-11) обов'язково пишуться модульні контрольні роботи, за які можна отримати максимально по 30 балів. Максимальна сума балів за модульні контрольні роботи – 60. Вся сума балів за курс, включаючи поточний та модульний контроль, становить 100 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів здійснюється під час усного опитування на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, написання модульних контрольних робіт і під час екзамену.

Підсумкове оцінювання

Загальна максимальна кількість балів поточного і модульного контролю складає 100 балів. У випадку, коли здобувач протягом семестру набрав не менше 75 балів, вони можуть бути зараховані як підсумкова оцінка. Якщо здобувач протягом семестру набрав менше 75 балів він зобов'язаний скласти екзамен. При цьому сума балів за дві модульні роботи анулюється і враховується сумарна кількість балів поточного контролю. Підсумкова оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання у нижче наведеній таблиці. Загальна сума балів за курс – 100.

VI. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Запитання до іспиту

1. Суть понять «міжрегіональне співробітництво», «прикордонне співробітництво» і «транскордонне співробітництво».
2. Історичні аспекти розвитку транскордонного співробітництва в Європі.
3. Мета і завдання транскордонного співробітництва.
4. Головні умови транскордонного співробітництва.
5. Міжнародні прикордонні і транскордонні зв'язки як базова основа транскордонного співробітництва.
6. Суть понять «прикордонний регіон» і «транскордонний регіон».
7. Типи транскордонних регіонів.
8. Специфічні проблеми розвитку прикордонних територій.
9. Чинники розвитку транскордонного співробітництва.
10. Особливості впливу процесів регіоналізації і глобалізації на розвиток транскордонного співробітництва.
11. Правові засади розвитку транскордонного співробітництва.
12. Законодавство України з питань транскордонного співробітництва.
13. Європейське законодавство з питань транскордонного співробітництва.
14. Загальні принципи і базові критерії транскордонного співробітництва.
15. Підготовка концепцій і стратегій транскордонного розвитку.
16. Структури та організаційні форми транскордонного співробітництва.
17. Основні риси транскордонного співробітництва.
18. Моделі і напрями транскордонного співробітництва.

19. Інноваційні форми транскордонного співробітництва.
20. Роль ініціатив та структурних фондів Європейського Союзу в розвитку прикордонного і транскордонного співробітництва.
21. Програми INTERREG-I, INTERREG-II, INTERREG-III як інструменти стимулювання транскордонної співпраці.
22. Основні положення і заходи в рамках програми PHARE, спрямованої на розвиток співпраці прикордонних регіонів у країнах Центрально-Східної Європи.
23. Роль програми TACIS в розвитку транскордонного співробітництва.
24. Головні цілі і заходи програм CARDS, MEDA, LACE, LEADER II, ECOS, OUVERTURE та інших щодо підтримки транскордонного співробітництва.
25. Європейський інструмент сусідства і партнерства як індикативна програма розвитку транскордонного співробітництва.
26. Суть поняття «євро регіон» та основні його риси і ознаки.
27. Особливості функціонування євро регіонів як найвищої форми транскордонної співпраці.
28. Відмінності в організаційній структурі євро регіонів, створених в різних частинах європейського континенту.
29. Досвід функціонування євро регіонів.
30. Євро регіони як проекти регіонального конструювання і планування.
31. Специфіка і особливості розвитку транскордонного співробітництва на внутрішніх кордонах ЄС.
32. Північноморсько-Середземноморська вісь транскордонного співробітництва: особливості її формування і функціонування євро регіонів.
33. Базельський і Женевський транскордонні регіони як найрозвинутіші транскордонні структури в Європі.
34. Характеристика євро регіонів, що функціонують на кордонах Німеччини із сусідніми державами.
35. Характеристика транскордонних асоціацій і утворень, що функціонують у прикордонні країн Бенілюксу.
36. Характеристика транскордонних асоціацій і утворень, що функціонують у Великобританії.
37. Характеристика транскордонних асоціацій і утворень, що функціонують у Франції.
38. Характеристика транскордонних асоціацій і утворень, що функціонують в Італії.
39. Характеристика транскордонних асоціацій і утворень, що функціонують в Іспанії.
40. Чинники, особливості і проблеми розвитку транскордонного співробітництва в Центрально-Східній Європі.
41. Специфіка розвитку транскордонного співробітництва між прикордонними регіонами країн Західної і Центрально-Східної Європи.
42. Балтійсько-Чорноморська вісь транскордонного співробітництва як одна із інтегральних ланок Європи.
43. Характеристика євро регіонів, що функціонують у прикордонні Польщі, Чехії і Словаччини.
44. Транскордонні асоціації і євро регіони, що функціонують у прикордонні країн басейну Дунаю.
45. Характеристика євро регіонів, що функціонують на західних і східних кордонах Польщі.
46. Роль транскордонного співробітництва в регіональному розвитку України.

47. «Карпатський єврорегіон» і єврорегіон «Буг» – перші транскордонні асоціації з участю українських прикордонних регіонів.

48. Основні напрями транскордонного співробітництва в рамках єврорегіонів «Нижній Дунай», «Верхній Прут».

49. Балтика як регіон добросусідства і конструктивного міжрегіонального співробітництва в Європі.

50. Перспективи створення нових єврорегіонів у прикордонних регіонах України.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення	<p>1. Коцан Н.Н., Коцан Р.І. Методологія досліджень міжнародних відносин: теорія та практика : навчальний посібник / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин і регіональних студій. Луцьк : «Вежа-Друк» ; ФОП Гадак Жанна Володимирівна ; друкарня «Волиньполіграф»ТМ, 2022. 99 с.</p> <p>2. Коцан Н.Н., Коцан Р. Методологія досліджень міжнародних відносин: Навчально-методичний комплекс дисципліни. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки , 2020. 35 с.</p>
Основна	<p>1. Волкова, Н. (2023). ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ. Економіка та суспільство, (48). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-52.</p> <p>2. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями. URL: https://ips.ligazakon.net/document/MU80K15U</p> <p>3. Hakli J. Cross-border identities in the new Europe: Chost of the past or sign-post to the next millennium. URL: http://www.may.ie/staff/dpringle/igu/hakli.Pdf</p> <p>4. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-2021-п#Text</p> <p>5. Меморандум між Україною та Польщею щодо розробки інструментів сприяння торгівлі. URL: https://www.chernihiv-oblast.gov.ua/S_oglyad_statti</p> <p>6. Стан та перспективи стратегічного партнерства Польщі та України Погляд з Польщі та України. Аналітична доповідь. URL: https://ies.lublin.pl/wp-content/uploads/2022/01/stan-i-perspektywy-partnerstwa_ua_web-1.pdf</p> <p>7. Україна – Румунія: шляхом зміцнення довіри, співпраці і взаємопідтримки. URL: http://prismua.org/ua_ro/</p> <p>8. Окуньовська Ю.В. Транскордонне співробітництво з Україною в умовах війни. Вісник ДонНУ імені Василя Стуса, Сер.: Політичні науки. 2022. № 7. С. 70-74.</p> <p>9. Артёмов І., Віціан Т. Стан українсько-угорського транскордонного співробітництва в контексті євроінтеграційного курсу держави. URL: НАНУ України https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/artiomov_stan.pdf</p>